

9 INDÚSTRIA,
INNOVACIÓ
INFRAESTRUCTURES

Indústria, innovació, infraestructures

Construir infraestructures resistents, promoure una industrialització inclusiva i sostenible i fomentar la innovació

Quina és la situació a la qual es vol arribar el 2030?

L'ODS 9 pretén desenvolupar infraestructures fiables, sostenibles, resilients i de qualitat, incloent-hi infraestructures regionals i transfrontereres, així com promoure una industrialització inclusiva i sostenible i fomentar la innovació.

L'actual model econòmic global ha suposat:

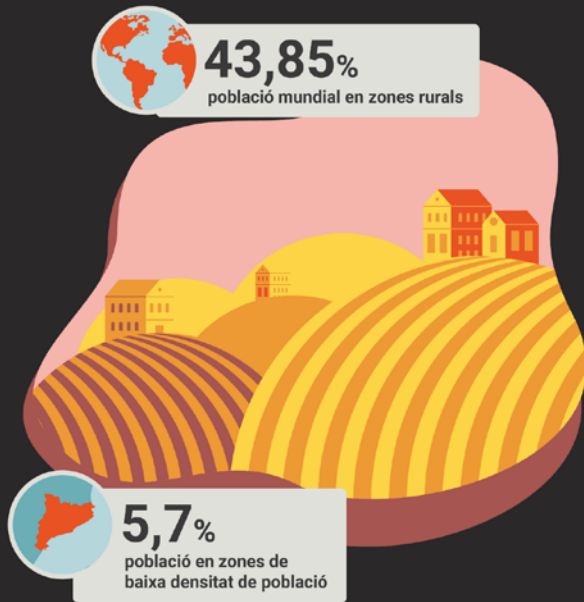
- Un augment de les desigualtats.
- La manca d'infraestructures bàsiques (com ara les relacionades amb les tecnologies de la informació, les vies de comunicació, el sanejament o les que garanteixen l'accés a l'energia elèctrica i l'aigua), que afecta, sobretot, els països en desenvolupament i que compromet l'accés als mitjans de vida adequats.

Per això, tal com han establert les Nacions Unides, la consecució de l'ODS 9 en la seva triple dimensió ha de conduir al creixement econòmic, al desenvolupament social i a l'acció contra el canvi climàtic, a través de:

- La inversió en infraestructures
- El desenvolupament sostenible
- L'avenç tecnològic [1]

Queden pocs anys per assolir-lo. Quina és la situació actual?

Desenvolupament d'infraestructura sostenible. Població rural

Al món

Segons el Banc Mundial, el 2020, el 43,85 % de la població mundial es concentra en zones rurals.

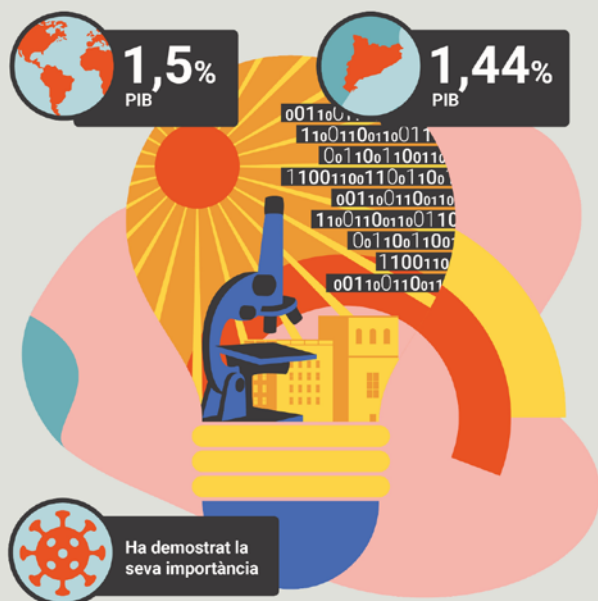
Font: Banc Mundial

A Catalunya

A Catalunya, el 5,7 % de la població viu en zones amb una baixa densitat de població.

Font: [Secretaria de l'Agenda Urbana i Territori de la Generalitat de Catalunya](#)

Inversió en recerca i desenvolupament (R+D)

Al món

El 2017, la inversió en recerca i desenvolupament (R+D) representava l'1,5 % del PIB mundial.

Font: [ONU](#)

A Catalunya

El 2019, la inversió en recerca i desenvolupament (R+D) representava l'1,44 % del PIB de Catalunya

Font: [IDESCAT](#)

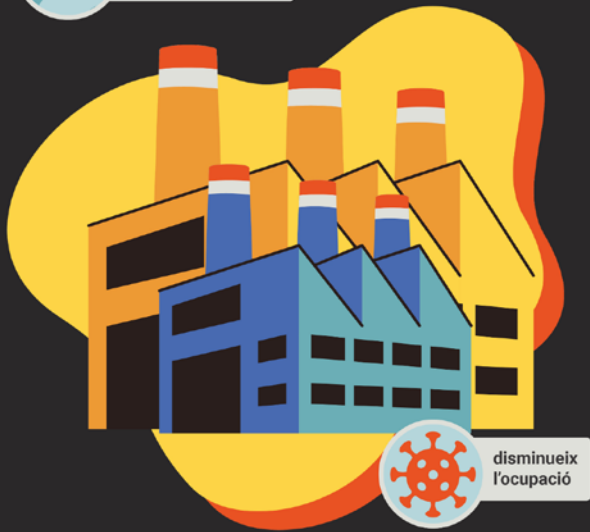
L'1,34 % de la població activa de Catalunya, el 2019, estava ocupada en R+D.

Font: [IDESCAT](#)

Impacte COVID

La importància d'invertir en recerca i desenvolupament (R+D) mai va ser tan evident. El ràpid desenvolupament de les vacunes de COVID-19 demostra el paper fonamental de la innovació en les crisis inesperades.

Creixement industrial

A Catalunya

El 2020, el percentatge de la població ocupada en el sector manufacturer a Catalunya representava el 16,20 % sobre el total de la població activa.

Font: [IDESCAT](#)

Impacte COVID

Als 49 països amb dades disponibles, l'ocupació en el sector de la manufactura va disminuir, de mitjana, un 5,6 % en el segon trimestre del 2020 i un 2,5 % en el tercer trimestre del 2020, en relació amb els mateixos períodes del 2019. La pèrdua d'hores de treball va ser encara més significativa: un 11,9 % en el segon trimestre del 2020 i un 4,4 % en el tercer trimestre del 2020.

Font: [ONU](#)

Bretxa digital

Al món

Al món, la bretxa digital afecta 3,7 miliards de persones.

Font: [ONU](#)

El 16 % de la població mundial no té accés a xarxes de banda ampla mòbil.

Font: [ONU](#)

A Catalunya

La bretxa digital afecta un 23 % de persones amb edats compreses entre els 65 i els 74 anys.

Font: [Fundació FiraGran](#)

Només un 90,9 % de les llars amb ingressos mensuals nets inferiors a 900 euros té accés a Internet.

El 3,1 % de la població no té accés a Internet.

Només un 69,4 % de les llars amb uns ingressos mensuals nets inferiors a 900 euros tenien accés a un ordinador.

En el cas de les llars amb ingressos mensuals entre 900 i 1.600 euros nets mensuals aquesta xifra se situava en un 80,8 %.

Font: [IDESCAT](#)

Impacte COVID

L'any 2020 gairebé tota la població mundial vivia dins de l'abast de les xarxes mòbils i un 85 % estava cobert per una xarxa de quarta generació (4G). En el període del 2015 al 2020, la cobertura mundial de 4G es va duplicar. No obstant això, *cobertura* no significa necessàriament "ús": només el 51 % de la població va utilitzar Internet el 2019, la qual cosa deixa 3.700 milions de persones sense accés a Internet. Als PMA (països menys avançats) només 1 de cada 5 persones podia connectar-se a Internet el 2020, per la qual cosa no s'aconsegueix aconseguir l'objectiu d'un accés universal i assequible a Internet.

Font: [ONU](#)

Cadenes mundials de subministrament

Per *cadena mundial de subministrament* s'entén tota organització transfronterera de les activitats necessàries per produir béns o serveis i portar-los fins als consumidors, servint-se de diferents *inputs* i de les diverses fases de desenvolupament, producció i lliurament o prestació d'aquests béns i serveis. Aquesta definició inclou les operacions d'inversió estrangera directa (IED) efectuades per les empreses multinacionals, tant en filials que els pertanyen íntegrament com en empreses mixtes en les quals la multinacional té la responsabilitat directa de la relació de treball (1).

Al món

Segons l'OCDE, més de dos terços dels béns i serveis de comerç mundial provenen de les cadenes de subministrament.

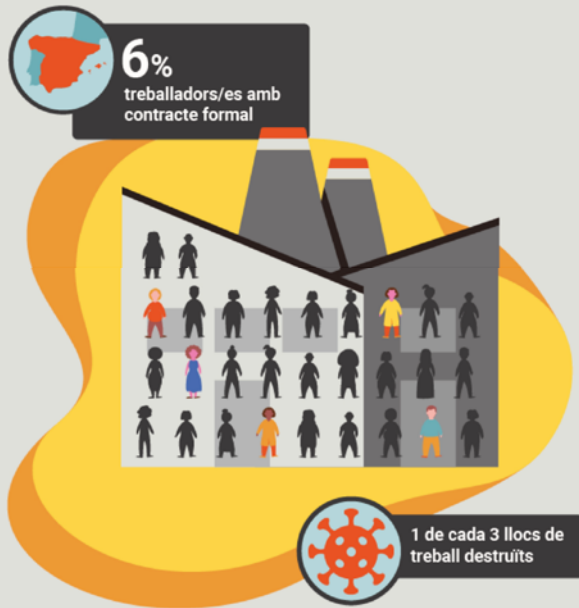
Font: OCDE

A Catalunya

El Marroc és el primer destí de les exportacions espanyoles del tèxtil i representa gairebé el 25 % del total d'aquestes, amb un creixement constant durant set anys. Es va registrar una facturació de 30.000 milions de dirhams (2.760 milions d'euros) els anys 2010 i 2011, i el 2018 aquesta xifra va assolir els 38.000 milions de dirhams (3.496 milions d'euros). A finals de febrer del 2019 les exportacions de peces de vestir confeccionades van augmentar un 2,5 % fins a aconseguir els 4.900 milions de dirhams (450,8 milions d'euros).

Font: ICEX

Condicions laborals a les cadenes globals de subministrament

Al món

Un informe recent de la Confederació Sindical Internacional (CSI) mostra que 50 de les majors empreses del món només ocupen directament el 6 % dels treballadors i treballadores de les seves cadenes de subministrament; el 94 % restant forma part de la mà d'obra oculta de la producció mundial.

Font: [CSI](#)

Impacte COVID

Els treballadors i treballadores han estat els més afectats per la ruptura de la cadena de subministrament de tèxtils i peces de vestir, que va ser causada per l'impacte de la pandèmia de la COVID-19 sobre el model de negoci insostenible del sector. Les cancel·lacions de comandes van provocar el tancament total de milers de fàbriques de roba, la qual cosa, al seu torn, va resultar en milions d'acomiadaments a països mancats de xarxes de seguretat social.

Font: [Industrial](#)

Segons dades de l'OIT, l'abril del 2021, gairebé s'havia destruït 1 de cada 3 llocs de treball existent a les cadenes de subministrament.

Font: [OIT](#)

Assolirem l'objectiu? Des del moviment sindical, actuem!

La indústria és un sector clau per a la generació d'ocupació de qualitat i el creixement econòmic d'un país per la seva capacitat de millorar la competitivitat de l'economia, el seu alt nivell d'inversió en innovació i la seva elevada capacitat exportadora. Per tant, és necessari promoure el sector de la indústria per augmentar els nivells d'ocupació i el producte interior brut del país. Així doncs, aquest ODS ha d'estar vinculat a aconseguir que les condicions laborals i l'acompliment de l'activitat productiva industrial es caracteritzin per la inclusió i per la sostenibilitat. Conseqüentment, una indústria inclusiva suposa que:[1]

- Les ocupacions siguin dignes, entenen per aquestes treballs estables i no precaris amb salaris decents.
- Les relacions laborals siguin amb negociació col·lectiva, drets d'informació, consulta i participació.

Tot i això, el model neoliberal ha impulsat la globalització econòmica i ha comportat que les empreses esdevinguin, de facto, actors jurídics en una comunitat internacional que avança a una velocitat desigual. D'una banda, els estats i algunes organitzacions internacionals s'han dotat dels instruments que constitueixen el dret internacional de drets humans (d'ara en endavant DIDH), que reconeix i/o enumera els drets humans, precisa les obligacions per al seu compliment per part dels estats i estableix els mecanismes de protecció. Aquestes obligacions i mecanismes només són d'aplicació i de compliment obligat per als estats parts. De l'altra, les empreses transnacionals, en els últims anys, han iniciat un procés de deslocalització competitiva i han anat traslladant la seva producció a aquells països amb un ordenament jurídic més dèbil en relació amb la defensa dels drets humans laborals, en matèria de medi ambient, amb un sistema d'inspecció del treball insuficient i amb un model que promou, amb plena impunitat, la violència antisindical. Han adoptat diferents formes de producció, com són les cadenes mundials de subministrament. Aquestes han esdevingut una de les formes més habituals d'organitzar la producció, les inversions i el comerç en l'economia globalitzada. En termes de l'OIT han estat definides com tota organització transfronterera de les activitats necessàries per produir béns o prestar serveis des de la seva producció fins al consumidor. Això fa que siguin, estructures "organitzatives complexes, variades, fragmentades, dinàmiques i evolutives." [2]

Per dur-ho a terme, el poder corporatiu ha tret profit de la manca d'instruments de dret internacional vinculants per a les empreses i s'ha proveït d'un vestit fet a mida a través d'una nova concepció de la lex mercatoria o el nou dret corporatiu o transnacional, en què les empreses es doten de tots els instruments ad hoc per garantir-ne els beneficis.

Això fa que, actualment, hi hagi un DIDH que disposa d'instruments de dret internacional que, a partir d'un acte voluntari d'adhesió, obliga els estats parts a complir amb el que disposen els instruments, tot i que no existeixen instruments de dret internacional vinculants i amb capacitat sancionadora per assegurar que les ETN (empreses transnacionals no vulnerin els drets humans en la seva activitat.

Només existeix un projecte iniciat el 2014, quan en el marc de la 26a sessió, del 26 de juny del 2014, el Consell de Drets Humans de les Nacions Unides va adoptar la resolució 26/9, que estableix un grup de treball intergovernamental obert sobre el respecte dels drets humans per part de les ETN i altres empreses. El seu mandat és elaborar un instrument jurídicament vinculant internacional per regular, en el DIDH, les activitats de les ETN i altres tipus d'empreses.

Tal com analitza l'OIT,[3] l'absència d'aquest marc internacional integral per "regular els excessos de la globalització" facilita la disposició d'un entorn permissiu perquè les ETN puguin dur a terme actes il·lícits i la proliferació d'instruments de caràcter voluntari que moltes ETN han adoptat per intentar millorar la seva reputació. Propostes que es basaven en iniciatives no vinculants, de caràcter unilateral adoptades per les ETN sense permetre la participació de les treballadores i treballadors dels centres de treball que són part de les ETN i sense sustentar-se en el principi de les relacions laborals. A fi de garantir la participació de les treballadores i treballadors calia establir un mecanisme que permetés el lliure exercici de les llibertats sindicals i la negociació col·lectiva.

En aquest context, des del **moviment sindical** es van crear els mecanismes sindicals globals, com els **acords marc**, que han estat definits per l'OIT[4] com "un instrument negociat entre una empresa multinacional i una federació sindical mundial per establir una relació entre les parts i garantir que la companyia respecti les mateixes normes a tots els països on opera".

Els acords marc són una espècie de negociació col·lectiva global[5] entre la direcció de les ETN i els treballadors i treballadores, mitjançant els espais d'organització sindical internacional, que té la capacitat de respondre a l'impacte de la globalització econòmica en matèria de drets humans laborals, a través de la creació de noves estructures de governança que se sustentin en les relacions laborals i en un nou contracte social a les empreses que en són part.

Els acords marc estableixen normes comunes en matèria de condicions de treball, relacions laborals, condicions de seguretat i salut, lliure exercici de les llibertats sindicals i garantia dels drets humans laborals al llarg de tota la cadena de producció, de tal manera que, encara que els centres de treball es trobin en països que no hagin ratificat les normes de dret internacional del treball o amb una legislació laboral que no regula els drets laborals, el dret internacional del treball s'haurà de complir obligatòriament als centres de treball mitjançant l'aplicació de l'acord marc.

L'acord marc també és un mecanisme de **governança democràtica** en tant que assegura l'organització de les treballadores i treballadors que treballen al llarg de tota la cadena de subministrament, a través de la seva representació a cada centre de treball que la conforma, de tal manera que permet instaurar un nou **contracte social** que reguli les relacions laborals de manera democràtica i mitjançant l'exercici de les llibertats sindicals. S'asseguraria, així, que totes les treballadores i treballadors puguin decidir sobre les seves condicions laborals de primera mà.

Finalment, el moviment sindical lluita per un nou model industrial que sigui **inclusiu i sostenible** i que asseguri:[6]

- Treball digne.
- Igualtat efectiva sense que s'incorri en cap supòsit de discriminació.
- Un model de relacions laborals basat en la negociació col·lectiva.
- El compliment, per part de les empreses, de les normes que han de garantir la protecció mediambiental.
- La inversió en R+D+i i l'avenç en l'economia circular.
- La digitalització, amb la garantia de l'ocupació i la generació de treball.

Un projecte de:

Amb la col·laboració de:

El contingut d'aquesta web és responsabilitat exclusiva de la Fundació Pau i Solidaritat - CCOO Catalunya i no reflecteix necessàriament l'opinió de l'ACCD.

Aquesta web ha estat elaborada en el marc del projecte "Contribuir a la justícia social a través de l'enfortiment de la ciutadania crítica i compromesa amb els drets humans mitjançant l'Agenda 2030 a Catalunya" que ha dut a terme la Fundació Pau i Solidaritat - CCOO Catalunya